

MŠ, ZŠ a PrŠ Strakonice, Plánkova 430

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

čj. zmskolast02091/2018

ČASOVÝ A TEMATICKÝ PLÁN PRO ŠKOLNÍ ROK 2018/2019

Environmentální výchova /dále jen EV/- (z anglického environment a francouzského environnement, prostředí) znamená výchovu k odpovědnému zacházení se životním prostředím.

Environmentální výchova

1. je ve všech vyspělých zemích součástí základního, středního, odborného i vysokoškolského vzdělávání, přičemž některá témata jsou součástí vzdělávacích programů i v mateřských školách.
2. má za úkol vychovávat žáky k šetření energiemi, věcmi denní potřeby, potravinami i lidskou prací.
3. učí žáky chránit přírodu.
4. prezentuje žákům znalosti a dovednosti týkající se zákonitostí biosféry, vztahů člověka a životního prostředí v lokálním i globálním měřítku.
5. navozuje konkrétní situace, v nich žáci vyjadřují svůj vztah k přírodě a učí se zodpovědnému chování a jednání.
6. působí na utváření takového životního stylu a hierarchie životních hodnot, aby odpovídal udržitelnému rozvoji.

UNEP – Program OSN pro životní prostředí (United Nations Environment) instituce OSN vytvořená v roce 1972 jako prostředek celosvětové kontroly životního prostředí.

V tomto školním roce jsou pro nás prioritní tyto vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět**, **Člověk a příroda**, **Člověk a společnost** u ZŠ a ZŠS a **Odborné činnosti** na praktické škole dvouleté. Tyto oblasti jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých průřezových témat EV a ČŽP do některých vyučovacích předmětů na ZŠ, ZŠS i PrŠ, volnočasových aktivit v rámci školní družiny i mimoškolních akcí pořádaných naší školou.

Cíle:

- Zapojit v maximální míře všechny žáky školy s ohledem na jejich věk, úroveň rozumových schopností a stupeň postižení;
- Utvářet a formovat vztah žáků k přírodě a nejbližšímu okolí;
- Naučit žáky šetřit přírodu a společně třídit odpad do barevných kontejnerů a zároveň používat pomůcky z recyklovatelných materiálů;
- vést žáky k minimální konzumaci sladkostí, čokolády, smažených jídel a sladkých limonád a nahradit je kvalitními potravinami, mléčnými výrobky, ovocem, zeleninou a pitnou vodou;
- Učit žáky osobním příkladem vědomě chránit zvířata, rostliny a živočichy, protože jsou stejně jako člověk součástí přírody;
- Ve třídách společně se žáky pečovat o pokojové rostliny, školní zahradu a utvářet tak harmonické prostředí;
- Vytvořit u žáků potřebu šetřit vodou a elektřinou a účinně využívat ve škole denní osvětlení, popř. úsporné zářivky

- Snažit se, aby žáci pochopili, co obnáší mít úctu k práci druhých, proto si čistit obuv, přezouvat se a odkládat oblečení na vyhrazených místech, své pracovní místo po celou dobu vyučování i o přestávkách udržovat v čistotě;
- Vštípit žákům běžné hygienické návyky a základní společenské normy;
- Naučit žáky pomáhat mladším, slabším a těžce postiženým spolužákům s jejich sebeobsluhou;
- Ve větší míře zapojit rodiče do akcí pořádaných školou, Šmidingerovou knihovnou, MěKS, AČR, Městem Strakonice, CEV Na Podskalí, DDM, Muzeem středního Pootaví a jinými nevládními organizacemi.

Velmi důležitými tématy jsou **Ochrana přírody, Zdroje energie, Třídění odpadů, Vztah ke zvířatům, Ekosystémy v blízkosti naší školy, Správná výživa, Mezilidské vztahy a empatie.**

Svoji pozornost soustředíme na **pozitivní formování mezilidských vztahů**, chování a mluvní stereotypy použitelné v komunikaci a soužití se zdravou populací, na ochotu nezištně pomáhat druhým. Žáky ze znevýhodněného sociokulturního prostředí chceme motivovat k dodržování základních společenských pravidel a hygienických návyků a zapojovat je do různých aktivit.

DDM – CEV Na Podskalí, Přírodovědné muzeum Semenec, Envicentrum Horažďovice. MEVPIS Vodňany, ZOO Hluboká nad Vltavou, Duhová zahrada při MŠ Holečkova Strakonice, Zahrada KY.BY Chlumany, Malá zahrada Chlumany, U Vyšaty Chlumany, Zeměráj Kovářov.

V rámci programu environmentální výchovy jsou pro nás prioritní tyto oblasti:

1. *výchova v jednotlivých předmětech*
2. *spolupráce s rodinou v oblasti třídění odpadů*
3. *spolupráce s ekologicky a charitativně zaměřenými organizacemi* – Centrum ekologické výchovy při DDM Strakonice na Podskalí, Ekologická poradna při Šmidingerově knihovně.
4. *Lokality pro realizaci EV v přírodě* - Hradní safari, Mlýnský náhon (broukoviště, hmyzí hotel, ježkoviště, loučka pro motýly, MŠ Holečkova (bylinková spirála, terasovité jahodiště, smyslový chodníček, vrbové týpí, vodní prvek), naučná stezka Podskalí, naučná stezka Ostrov, Rennerovy sady, Městský les, Šibeník, psí útulek, Střední škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Volyně – CEV U Kaštanu - bylinková zahrádka
5. *využití PC, interaktivních tabulí a internetu ve škole* – ICT
6. *připomínat si Mezinárodní a světové dny k životnímu prostředí a udržitelnému rozvoji vyhlášené OSN, UNESCO*
7. *využívání nabízených přednášek* - EVVO
8. *další vzdělávání pedagogů*
9. *účast žáků školy na různých soutěžích*
10. *účast žáků, pedagogů a rodičů na společných akcích*
11. *ochrana přírody, ekosystémy, třídění odpadů, správná výživa*
12. *projekty a projektové dny*

Pravidelné akce:

Zapojení školy žáků 1. a 2. stupně ZŠ do projektu Ovoce do škol, Mléko do škol

Časový plán akcí EVVO pro ZŠ, ZŠS a PrŠ

září

Jednotliví třídní učitelé si vyberou dle vlastního zájmu výukové programy a exkurze, CEV Strakonice Na Podskalí, Přírodovědným muzeem Semenec, MEVPIS při rybářské škole Vodňany, Centrem ekologického vzdělávání U Kaštanu ve Volyni, Envicentrum Proud Horažďovice, Šmidingerovou knihovnou, MŠ Holečkovou Strakonice apod., popř. si sami naplánují a domluví náplň exkurze nebo vycházky a nahlásí do 15.9.2018, tak, aby jednotlivé třídní akce mohly být zapracovány do Plánu EVVO na školní rok 2018/19

Třídní učitelé upozorní žáky na třídění odpadu do sběrných nádob na chodbách v 1. a 2. patře.

nový smyslový chodníček na zahradě školy – seznámení žáků s bezpečnostními zásadami při pohybu na smyslovém chodníčku, jeho využití, význam a udržování.

říjen

Podzim ve třídě – den plný listů – otisky na různé materiály, vnímání všemi smysly – hmat, čich, zrak, chuť, sluch

Pojďte s námi do lesa – CEV Na Podskalí, návštěva lesa

Návštěva hradního safari

16. říjen - Světový den výživy

ZŠS, PrŠ – Zdravá svačina do školy - PV, Vaření – ZŠS a PrŠ – příprava zdravé a chutné svačinky

ZŠ, ZŠS, PrŠ - Podzim -,Barvy a vůně podzimu“

Zahrnuje pozorování, vycházky, cvičení v přírodě – vedení kalendáře přírody, sběr přírodnin a výrobky z nich – zvířátka ze žaludů, bukvic, listů, ořechů a kaštanů, lisování barevných listů, koláže, tradiční i netradiční výtvarné techniky – výstava prací žáků ve třídách, ŠD a na chodbách školy, příprava šípkového čaje.

Ekosystém les II.

„Lesy na oplátku lidem poskytují mnoho užitku, např. zázemí, jsou stanovištěm pro různé druhy organismů, jsou zdrojem potravy, léčivých látek a čisté vody a zároveň hrají zásadní roli při udržování stabilního globálního klimatu a životního prostředí. Jsou zásobárnou vody, svými kořeny zabraňují erozi půdy.“

5.B – Den otevřených dveří v CEV ve Strakonících

2.B – Návštěva hradního safari

2.C – výroba ježčího domu

listopad

ŠD, ZŠ, ZŠS, PrŠ - Výroba ozdob a zdobení vánočního stromku v kapitulní síni – využití recyklovatelných materiálů

prosinec

– Začíná advent a blíží se nejkrásnější svátky v roce. Trháme barborky, vyrábíme adventní věnce, balíme přáníčka a dárečky, pečeme perníky, cukroví, vánočku, zdobíme jednotlivé třídy a školu, těšíme se na vánoční besídku pro rodiče a sponzory, dodržujeme zvyky a tradice. **Navštěvujeme vánoční výstavu v kapitulní síni**, krmíme kamerunské kozičky a ovce v jelením příkopu. Zdobíme stromeček ptáčkům na školní zahradě a v Rennerových sadech. Těšíme se na přátelské návštěvy a setkání s kamarády v ostatních zařízeních, denním stacionáři, společné koledy, pohoštění...

Krmení ptáků

3.B, 4.B – Krmení zvířátek v hradním safari, vánoční stromek pro zvířátka

leden – únor

Roční období Zima – vycházka do parku – krmítka za oknem, příkrmování ptáčků, lesní zvíře – inspirace pro MŠ, ŠD; krmení labutí, kachen a jiných vodních ptáků

Ekosystém - Voda

březen

Ekosystém les III.

„Les se probouzí“ – vycházka za chráněnými rostlinami do Městského lesa a na Šibeník (jaterník podléška, lýkovec, sasanka hajní)

připomeneme si 22. březen - Světový den vody

duben

připomeneme si 22. duben – Den Země

Školní projektový týden

Projekt – ZŠ, ZŠS a PrŠ – „Země – modrá planeta“

Motto:

„Položme si otázku: „Proč je naše Země, jako jediná z planet sluneční soustavy při pohledu z vesmíru, modrá?“ Je to voda, která domodra barví hladiny moří a oceánů? Je to ozónová

vrstva, která vytváří modrou auru kolem Země? A proč vody na Zemi ubývá? Proč se Země otepluje? Proč se v mírném podnebném pásu zkracuje léto a podzim a naopak se prodlužuje léto a zima. Proč zažíváme dlouhá horká období bez dešťových srážek a pak přijdou devastující deště, vylité potoky a řeky, obrovské bouře, které připravují o život lidi, zvířata a ničí produkty lidské práce... Co bude dál? Co musí člověk podniknout, jak ochránit sebe i své nejbližší? Jak zabezpečit své domovy? Kde najít jiné zdroje vody, aby nemusela být pitná voda na příděl a byl dostatek vody pro lidi, zvířata i rostliny. Je potřeba omezit vlastní spotřebu, to je první krok!“

(termíny projektového týdne pro jednotlivé školy budou upřesněny po dohodě s vedením školy, měsíc březen - duben)

Koordinátor projektu a zajištění metodické a poradenské činnosti:

Mgr. Helena Mašková

Ispirace: Léto v České republice 2018

Východisko:

- vlastní zkušenosti žáků z období hlavních prázdnin, pocity, omezení, možné zdravotní komplikace
- vlastní pozorování – suchá tráva, chřadnoucí rostliny, od slunce spálené ovoce, výrazně nižší frekvence sekání travnatých ploch, rozpálené chodníky, silnice, tropické noci, rekordní denní teploty
- nedostatek vody – omezení pro zahrádkáře, majitele bazénů i některé domácnosti (informace z médií)

Náměty pro způsob realizace:

- český jazyk a literatura - četba, recitace, dramatizace, různé slohové útvary, hudební a výtvarná výchova, ICT – vyhledávání informací na internetu, zeměpis - srovnávání údajů na jednotlivých místech, matematika – početní operace s daty, přírodopis – odraz změny klimatu na lidi, rostliny a živočichy, výchova k občanství – jak se změny klimatu promítnou do společnosti
- výtvarné ztvárnění na plochu i do prostoru
- výroba drobného hracího, ozdobného nebo smyslového prvku na školní zahradu nejlépe z recyklovatelných materiálů, pozorování, sběr informací, pořizování fotodokumentace, způsob využití apod.
- TV – turistika a ekologie – vycházka do lesa – cestou sbírání odpadků a drobných předmětů, které do lesa nepatří, případné nafocení skládky a předání informací pracovníkům Odboru životního prostředí MěÚ Strakonice
- PV – pěstování rostlin ze semínek a péče o ně
- PV – zdravá výživa

Charakteristika projektu, časové rozvržení, popis:

Projekt probíhá jako každoročně jedno dopoledne (v době výuky) v březnu nebo dubnu. Je určen pro žáky ZŠ, ZŠS 1. – 9. ročník, PrŠ jednoletá a dvouletá.

Projekt je zaměřen především na téma:

1. Člověk a příroda;
2. Vlastní zdraví;
3. Poznávání nejbližšího okolí;
4. Utváření pozitivního vztahu k rodnému kraji, městu, kde žijí
5. Skromný životní styl v rámci udržitelného rozvoje (Priority)
6. Udržitelný rozvoj – šetření energiemi, vodou, ochrana přírody

Podstatou projektu je aktivním a tvořivým způsobem získat poznatky o přírodě a o důležitosti její ochrany, uvědomit si cenu vlastního zdraví, bezpečnosti a reálné představy o vlastní budoucnosti. Důraz je kladen na využití získaných zkušeností žáků, na vlastní pozorování a vyhledávání a shromažďování informací z různých zdrojů, zápis, vyhodnocování, porovnávání, návrhy vlastního řešení. U žáků s těžkým postižením se předpokládá zaměření na vnímání barev, vlastností materiálů, zvuků a zejména prožitků spojených s příjemnými vjemy a počítky.

Projekt by měl podporovat v žácích aktivní přístup k ochraně životního prostředí, vést žáky k šetření s vodou. Žáci se učí spolupracovat v týmech, učí se hodnotit práci vlastní i práci spolužáků.

Materiální zabezpečení projektu

PC, interaktivní tabule, připojení na internet, Wikipedie, oficiální stránky města Strakonice, internetový časopis Kompost, Zelený ostrov, Zlatá nit, publikace, Pracovní listy, CD, PC – Tonda obal, noviny, časopisy, obrazový materiál, výtvarné potřeby, papíry, folie, lepidlo, průsvitná lepenka, laminátor, základní vybavení školní kuchyně.

Téma:

1. Výklad pojmu živá a neživá příroda. Vztah člověka k přírodě, materiálním a duchovním hodnotám. Hygiena a psychohygiena.
2. Země ve vesmíru.
3. Nejbližší okolí.
4. Vodní zdroje a jejich ochrana.
5. Praktické zpracování a příprava pohoštění dle pravidel zdravé výživy – recept, postup, provedení. (Zdravá strava, nebezpečná „Éčka“, minimální doba trvanlivosti potravin, pravidla pro skladování a uchovávání potravin, pitný režim, zdravotní rizika v horkých dnech, nebezpečí přehřátí, dehydratace)
6. Ochutnávka – sdělení dojmů
7. Diskuse o nových poznacích, zhodnocení projektu a jeho přínos.
8. Výstava prací žáků ve třídě.

Přínos projektu pro výchovnou a vzdělávací strategii školy:

- propojení tématu s výukou
- aktivní přístup žáků k ochraně životního prostředí
- pozitivní postoj žáků k pořádku v bezprostředním okolí školy
- intenzivní zapojení žáků školy do udržování školní zahrady

- péče o květiny ve třídách a v prostorách školy
- šetření přírodních zdrojů a energie v rámci trvale udržitelného rozvoje
- recyklování surovin
- prohloubení poznatků ze světa lidí, rostlin, zvířat a jejich využití ve výuce
- spolupráce v týmech
- sebehodnocení a hodnocení projektu

Cílem projektu je především:

- rozšířit poznatky o přírodě a její ochraně
- probudit u žáků zájem o ochranu přírody a vodních zdrojů
- učit žáky, jak ve větší míře zařazovat do jídelníčku rostlinnou složku potravy a navrhnout nová řešení pro zdravý životní styl
- ukázat možnosti utváření zdravého jídelníčku
- vytvořit předpoklady pro uplatnění získaných poznatků o udržitelnosti rozvoje v praktickém životě
- učit žáky spolupracovat
- učit žáky prezentovat svou práci
- vést žáky k vyhledávání informací k dané problematice
- rozvíjet estetické cítění žáků a empatii

Projekt rozvíjí klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák:

- pracuje s informacemi
- pozoruje a experimentuje
- vyvozuje závěry ze svých zjištění

Kompetence k řešení problémů

- pracuje s předchozími zkušenostmi
- přemýšlí o problémech a způsobech jejich řešení

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky
- aktivně naslouchá

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině
- respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí myslí, říkají a dělají

Kompetence občanské

- proniká do problematiky ekologie a environmentální výchovy

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály a nástroje
- dodržuje vymezená pravidla určených míst

V projektu plníme průřezové téma EV:

- EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
- EV – vztah člověka k prostředí
- EV – ekosystémy
- EV – základní podmínky života

V projektu plníme průřezová témata ČŽP:

- ČŽP - ekosystémy

- ČŽP - základní podmínky života
- ČŽP - vztah člověka k prostředí
- ČŽP - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstupy a prezentace projektu:

Projekt je ukončen prezentací a hodnocením žákovských prací v jednotlivých třídách.

Předpokládaný konec projektového dne v 11.40 a ve 12.35 hodin (ne vyučování)

Materiály k zapůjčení u koordinátora EVVO

- Obnovitelné zdroje energie
- Biomasa
- Videopřednáška
- Recyklace odpadů
- Prezentace
- Materiály RVP
- Zelený ostrov
- Zlatá nit
- Ekologická mapa světa
- Pracovní listy
- Putování kapky vody – koloběh vody v přírodě

Pozorování hmyzího hotelu CEV Na Podskalí – návštěva

22. duben – Den Země - připomenutí svátku naší planety

1.B – návštěva hradního safari

2.A – návštěva CEV DDM Podskalí

květen

3. květen – Den Slunce

21. květen – Den květů – připomenout hlavní myšlenku svátku

červen

4.A, 6.A, 9.A – návštěva CEV Volyně U Kaštanu

Realizace Environmentální výchovy jako průřezového tématu v jednotlivých vyučovacích předmětech v jednotlivých ročnících

ŠVP Cesta ke vzdělání 1. stupeň

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	Vv, Pv	Vv, Pv	Prv, Vv, Pv	Vl, Přv, Vv	Přv, Vv
Základní podmínky života	Hv, Pv	Hv, Pv	Prv, Hv, Pv	Vl, Přv, Vv, Pv	Přv, Vv, Pv
Lidské aktivity a problémy ŽP	Prv	Prv		Vl, Přv, Vv, ZTv	Přv, Vv, Tv, ZTv,
Vztah člověka k prostředí	Prv, Vv	Vv	Prv, Vv	Vl, Přv, Vv, Pv	Vl, Přv, Vv, Pv

ŠVP Cesta ke vzdělání 2. stupeň

	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	Př	Př	Z; D	Z; CH; Př; D; Vko
Základní podmínky života	F, Př, Z, Pv,	F, Př, Pv	Z; D; Pv	Z; Pv; F; Ch; Př; D; Vko
Lidské aktivity a problémy ŽP	F, Z, Vv, ZTv,	F, Př, Z, Vv; ZTv	D; Z; Vv; VkoZ	Z; Př; D; Vko; Vv; ZTv; VkoZ
Vztah člověka k prostředí	D, Vko, F, Př, Z, Hv, Vv	Vko, F, Z, Hv, Vv	Z; D; Vv; Hv	Z; Př; D; Vko; Vv

ŠVP Cesta pro život I

	1-3. ročník	4-6. ročník	7-10. ročník
Ekosystémy	VU	VU; HV; VV; PV; ČT	ICT; Člověk a příroda; PV; HV; VV; ČT
Základní podmínky života	VU; PV	PV; HV; VV; ČT	ICT; Člověk a příroda; PV; ČT
Lidské aktivity a problémy ŽP	VU	VU; PV; HV; VV; ČT	ICT; Člověk a příroda; PV; HV; VV; ČT
Vztah člověka k prostředí		VU; ČT; ICT	VkoZ; Člověk a příroda; PV; HV; VV; ČT

Realizace Člověk a životní prostředí jako průřezového tématu v jednotlivých vyučovacích předmětech v jednotlivých ročnících praktické školy jednoleté a dvouleté

ŠVP Cesta k samostatnosti II

	PrŠ II 1. a 2. ročník
Ekosystémy	V, Čl p, Čl s,
Základní podmínky života	Vpp, Rp, RV, Člp, Čls
Vztah člověka k prostředí	Čj, VkJ, Vpp, Š, Aj, HDv, Psp, M, Vv, Člp
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Tv, Člp

20.9. 2018

Vypracovala: Mgr. Helena Mašková